

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóca apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un sir garmond:
o dată 14 fil., a dóua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóca,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii«

in
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XI.

Blaș 9 Februariu 1901.

Numérul 6.

Epistola enciclică a Sfinției Sale Papa Leo XIII. despre democrația creștină.

Venerabili Frați

Salutare și binecuvîntare apostolicesc.

Discuțiile cele adânc pătrundătoare despre cestiunea socială, cari deja de multă vreme s'gudue concordia spiritelor în multe popóre, se fac zilnic tot mai intensive și mai înfocate așa, că cu drept cuvînt provócă și cumpănirea și îngrijirea ómenilor mai cu minte. Punctul de mănecare le-au fost párerii greșite și fórtie láțite, atât teoretice cât și practice. Lupta o au mai înăsprit invențiile cele nóne ale timpului nostru, iutela comunicatiunii și folosirea de mașine, cari servesc spre cruțarea muncii și spre poteutarea căștigului. Când apoi prin agitațiunii puse la cale de nisce ómeni neînuiștiți s'a înăsprit lupta dintre bogăți și dintre proletari, atunci reul a crescut așa de tare, căt statele s'au vedut espuse la turburări dese și chiar și la catastrofe mari.

În dată întru începutul pontificatului Nostru Ne-am îndreptat inarea a minte spre primejdiile acelea, cari amenință în privința acésta societatea civilă. Noi am socotit de datorința Nóstră, să arétăm pe față catolicilor, cât de mare e rătăcirea, ce e ascunsă în învățăturile socialismului, și ce primejdie mare amenință dintr'insele nu numai bunătățile esterne ale vieții, ci și curățenia moravurilor și religia. Acest scop l-a avut enciclica „Quod Apostolici munneris“, carea o am publicat în 28 Decembre 1878. — Érá după ce primejdiile acelea au crescut păgubind pe zi ce merge tot mai tare atât pe singuratici cât și societatea întrégă, am dovedit din nou și cu atât mai în adins grijea Nóstră. Și asemenea publicând în 15 Maiu 1891 enciclica „Rerum novarum“ am tractat pe larg despre raportul de drepturi și datorințe dintre cele două clase de civi, adecă dintre dátătorii de muncă și dintre muncitorii; și tot de o dată am arétat din poruncile evangelice lécurile acelea, cari le-am socotit mai folositoare spre a scuti cauza dreptății și religiei și spre a decide totă lupta cea dintre clasele societății civile.

Și har Domnului încrederea Nóstră nu a fost zădarnică. Până și acatolicii, mișcați de puterea adevérului, au recunoscut, că Biserica aplică grijea sa tuturor straturilor societății civile și mai ales séracilor. Și din manifestările acestea ale Nóstre catolicii au dobîndit róde destul de bogate. Dintr'insele adecă nu numai au scos îndemnuri și puteri spre urmărirea țintelor celor mai bune, ci au dobîndit și luminarea binevenită, cu carea s'au urmărăscă cu atât mai sigur și mai cu rod ast fel de tendențe. Așa s'a făcut, de diferențele de párerii între ei ori s'au deláturat ori s'au domolit. Érá în privința practică s'a dobîndit aceea, că spre îmbunătățirea stării proletarilor, mai ales pe unde aceea era mai rea, cu hotărîre statornică ori s'au introdus din nou ori s'au lărgit în

chip folositorii instituții de binefacere, cum sînt bună órá bureaurile poporale spre a da nesciutorilor ajutorii iuridic, institutele de credit pentru sâteni, reuniuni spre sprigin imprumutat și spre ajutorii în cas de nenorociri, reuniunile de lucrători și alte însoțiri și instituții de felul acestora.

Așa s'a născut deci sub povéuirea Bisericii între catolici óre care chip comun de acțiune și óre care îngrijire de instituții întru ajutorii poporului celui asuprit nu mai puțin de aleșurii și de primejdiilor ca de lipse și de necasuri. Acest chip de binefacere poporală întru început nu se obicinuia a se osebi prin o numire specială; numirea „socialism creștin“, carea o îndroduseră unii, și altele derivate dintr'insa au fost pársite cu tot dreptul. Apoi a plăcut multora a o numi pe dreptul „acțiune creștină poporală“. Pe airia, cei ce deprind acțiunea acésta, se numesc „social-creștini“; érá pe airia însă și acțiunea se numesc „democrație creștine“. érá cei ce o deprind, se numesc „democrații creștini“ în opoziție cu aceea, carea socialistii o numesc „democrație socială“. — Érá dintre ceste din urmă două numiri dacă nu cea dintâiu, adecă „social-creștină“, totuși a bună samă a dóua, adecă „democrație creștină“ a dat de împotrivire la mulți ómeni de altmintrea cu bun gând, pentru că socotesc, că intr'insa se cuprinde óre care moment cu două sensuri și primejdios. De numirea acésta se tem adecă din mai multe cause, și a nume, ca nu cum va printr'insa să se favorizeze în chip îndirect forma poporală a societății civile ori să se preferescă celor alalte forme politice; mai de parte ca nu cum va în interesul masei poporului, așa zicend cu nebăgarea în samă a celor alalte straturi civile, să se strimorescă puterea religiei creștine între margiul prea înguste; și în sfârșit ca nu cum va sub numire falsă să se ascundă silința de a nebăga în samă ori ce putere de guvernare, fie civilă, fie bisericesc. — Fiind că discussia asupra lucrului acestuia a luat deja dimensiuni mari și une oria s'a făcut inverșunată, consciința oficiului Nostru Ne îndemnă, să domolim discussia definind, de ce au, să se țină catolicii în lucrul acesta; afară de aceea avem de gând, să le mai dăm și alte câte va rîndueli, ca acțiunea lor să se facă mai largă și cu mult mai rodnică pentru societatea civilă.

Nimeni nu póte, să se îndoescă, ce va „democrația socială“, și ce caută să voescă „democrația creștină“. Căci pe cea dintâiu, mărturisesc-o ómenii în chip mai rezervat ori cu mai puțină rezervă, mulți o mână până la o măsură așa de mare de réutate, căt ea nu socotesc nimic mai pe sus de căt ceea ce e pămîntesc, ci urmăresce numai bunătățile trupesci și esterne și privesce de fericirea omului numai dobîndirea și gustarea bunătăților acestora. De aceea vor dinșii, ca în stat puterea guvernării să fie a masei poporului așa, că deláturându-se deosebiriile condițiilor și egalându-se civi, să se ajungă între ei și la o egalitate a bunurilor; de aceea vor, ca dreptul de proprietate să se deláture, și tóte averile singuraticilor și înse-și mijlócele traiului să se socotescă de comune. Democrației creștine dimpotrivă,

chiar și numai pentru că se numesc creștină, îi caută, să se așede pe principiile date de credința dumnezeescă ca și pe temelii s'e propriu, purtând grije de folósele celor mai de rînd așa, căt să perfecționeze în chip potrivit sufletele cele create pentru vecinicie. Ei de aceea să nu-i fie nimica mai sfînt de căt dreptatea; ea să poruncescă inviolabilitatea dreptului de a căștiga și posedé; ea să apere diversitatea condițiilor, cari a bună samă sînt proprii ale statului bine întocmit; el în sfârșit îi caută, să ținescă la forma și firea aceea a societății omenesce, carea i-a dat-o Dumnezeu Ziditoriu. E deci limpede, că nu este nici o legătură între democrația socială și între cea creștină; ele se osebesc adecă una de alta în tocmai așa de tare ca și eresa socialismului și mărturisirea legii creștine.

Ar fi înse o greșelă, dacă numirea de democrație creștină s'ar esplica în sens politic. Adevérat că „democrația“ după însemnarea etimologică a cuvîntului și după usul filosofilor însemnă stăpânia poporului; dară ea în cazul de față are să se întelégă așa, ca ea, lăsându-se la o parte ori ce sens politic, să nu aibă alt sens afară de însă și acțiunea aceea binefăcătoare asupra poporului creștin. Căci poruncile naturii și ale Evangheliei în sine privite sînt aședate afară de schimbările lucrurilor pămîntesci, și prin urmare e de lipsă, ca ele să nu ațirne de la nici o formă de guvernare a statului civil, ci să se póta uni cu ori ce formă de guvernare, numai să nu se împotrivescă acésta onestității și dreptății. Ele nu au deci de loc de a face cu certele de partide și cu diferitele schimbări ale lucrurilor omenesce; așa că în sfârșit sub ori ce constituție a statului civil să le fie cu puțință și să le trebuescă a păzi acele și porunci, cari le poruncesc, ca pe Dumnezeu să-l iubescă mai pe sus de căt tóte, érá pe deaprópele ca pe sine înșiși. Acésta a fost neîncetata învățătură a Bisericii; de acésta s'au folosit Pontificii romani în tot de una ca de îndreptariu în tractarea față cu statele, ori care le-ar fi fost forma de guvernare. Stînd deci acestea, catolicii silindu-se în teorie și în praxă, să promoveze binele proletarilor, nici de cum nu vor poté, să preferescă și să introducă o constituție a statului mai virtos de căt alta.

Tot asemenea are democrația creștină, să deláture și un alt motiv de smintelă, că adecă ea se îngrijese de binele straturilor mai de rînd ale poporului așa de tare, căt pare a nebăga în samă pe cele mai înalte, pe când ceste din urmă dórá nu sînt mai puțin importante, când e vorba de păzirea și deplinirea societății civile. Acésta o oprește legea aceea creștină, carea am amintit-o adineaori, adecă legea iubirii. Ea îmbrățișeză adecă pe toți ómenii tuturor straturilor ca pe membrii uneia și aceleia și familii, pe cari i-a dăruit cu ființă același Părinte preabun și același Măntuitoriu i-a răscumperat și i-a chemat la aceeași moștenire vecinică. Dórá acésta e învățatura și îndemnarea Apostolului: „Un trup, și un spirit, pe cum și chemați sînteți întru o sperare a chemării vóstre. Un Domn, o credință, un botez. Un Dumnezeu și Tatăl tuturor, ca-

rele este preste toate, și prin toate, și întru noi toți.¹⁾ Așa dară fiind că masa poporului e împreună cu cele alalte straturi prin o legătură firăscă, și fiind că legătura acésta o a făcând încă și mai strînsă frăția creștină, de aceea și asupra lor înfrîntă a bună samă ori ce silință, carea se dă spre a ajutama masa poporului, și acésta cu atât mai virtuos, de ore ce, pe cum vom arăta mai la vale, pentru ca lucrul să reușească bine, se cuvîne și e de lipsă, să se cheme spre conlucrarea și straturile acelea.

Tot asemenea să nu fie nici aceea, ca numirea democrație creștină să i-se ascrie gândul de a lăpăda ori ce ascultare și de a se împotrivi celor ce pe lege sînt povățuitori. Legea naturală în tocmă ca și cea creștină poruncesce, ca omenii să respecte pe cei ce în stat sînt superiori, pe fiesce care după trépta, pe carea e pus, și să asculte de ei, când poruncesce pe dreptul. Pentru ca lucrul acesta să fie vrednic de om și de creștin, el are, să se prestea din inimă și din simțul de datorință, adecă „pentru consciință”, în ce chip a poruncit însuși Apostolul, când a declarat: „Tot sufletul să se supună stăpîniilor celor mai înalte.”²⁾ Éra se împotrivesce deprinderii vieții creștinesci, ca ore cine să nu voescă a presta supunere și ascultare acelora, cari stau în fruntea Bisericii înzestrați cu putere, în rîndul cel dintăi Episcopilor, pe cari, fără de a se păgubi auctoritatea Pontificelui roman față cu toți, „Spiritul sfînt i-a pus Episcopi, ca să pască Biserica lui Dumnezeu, carea o a câștigat cu sângele sîu.”³⁾ Cel ce simțesce ori lucră altmintea, acela fără îndoială a dat uitării porunca aceea de tot aspră a aceluiași Apostol: „Ascultați pe mai marii vostri și vă plecați lor. Că aceia priveghază pentru sufletele vîstre, ca cei ce au, să dea samă.”⁴⁾ Este forțe de lipsă, ca cuvintele acestea toți credincioșii să și-le tipărescă adânc în sufletele sale și să se silăscă a le deprinde în ori care condiție a vieții; éra preoții să nu întrelase nici o dată a și-le ține cu grije în minte și a îndupleca pe cei alalți nu numai cu admoniarea, ci și cu exemplul la păzirea lor.

După ce am improspetat în amintire învățăturile acestea de căpetenie, cari le esplicasem cu de-adinsul deja cu alt prilej.

- ¹⁾ Ef. 4, 4 urr.
²⁾ Rom. 13, 1. 5.
³⁾ Fapt. 20, 28.
⁴⁾ Ebr. 13, 17.

sperăm, că se va delătura ori ce certyă de păreri asupra numirii democrație creștină și ori ce îngrijare de vre o primejdie, ce s'ar cuprinde în lucrul exprimat cu numirea acésta. Și pe dreptul o sperăm acésta. Căci după ce se vor părăsi păreriile acelea ale unora despre firea și însemnarea acestei democrații creștine, cari păreri nu sînt lipsite de ore care esagerate ori greșelă, a bună samă nimeni nu va reproba silința aceea, carea în conformitate cu legea naturală și dumnezească țintesce singur numai la aceea, ca aceia, cari își susțin viața cu munca și istețimea mânilor sale, să ajungă la o stare mai de suferit și să dobîndescă pe încet putința de a se îngriji de sine înșiși, de a deprinde liber în familie și în viața publică datorințele virtuților și ale religiei, de a simți, că nu sînt animale, ci omeni, nici păgâni, ci creștini, și în sfârșit de a se sili și mai ușor și mai cu rîvnă spre acel „un lucru”, care „trebuesce”, spre binele cel mai de pe urmă, pentru carele ne-am născut. Éra chiar acésta e ținta, acésta e lucrarea acelora, cari vor, ca masa poporului să fie bine înălțat întru spiritul creștinesc și păzit de ciuma socialismului.

Într'adins am amintit adineaori datorințele virtuților și ale religiei. Unii nutresc adecă părerea, carea s'a lătit și în masa poporului, că așa numita „cestie socială” ar fi numai „economică”, pe când dimpotrivă e forțe adevărat, că ea este în rîndul cel dintăi morală și religioasă, și chiar de aceea are să se deslege mai ales după legea morală și după hotărîrea religiei. Dea-se adecă muncitorilor simbrie îndoită, reducă-se timpul lucrului, iefinăscă-se mijlocele traiului, și totuși se va întimpla neapărat, că dacă muncitorul ascultă de învățăturile acelea, pe cum se face de obicei, și urmăză exemplele acelea, cari ademenesc la lăpădarea reverinței față cu Dumnezeu și la stricarea moravurilor, se fac nimica obosela și agonisela lui. Esperința a constatat, că pretrec în strîmtoare și în miserie cei mai mulți din muncitorii aceia, cari cu toate că au timp mai scurtat de lucru și simbrie mai bună, totuși trăiesc în moravuri stricate și afară de înfrîntă religiei. Delătura din suflere sentimentele acelea, cari le sădesce și le lucră înțelepciunea creștină, delătura grijea prevădătoare, modestia, cruțarea, răbdarea și cele alalte însușiri bune ale firii, și înzădar veți cerea, să ajungă la bunăstare, chiar și dacă și-a da multă silință. Chiar de aceea

nici nu am îndemnat nici o dată pe catolici, să inchie reuniri spre îmbunătățirea stării poporului și să introducă alte instituții de felul acesta, fără ca să-i fim admoniat cu o cale, ca acestea să le facă în spiritul, cu ajutorul și cu povățuirea religiei.

Rivna acésta a catolicilor pentru a îmbunătăți starea proletarilor pare a fi cu atât mai vrednică de laudă, cu cât ea se deprinde pe același teren, pe carele în tot de una în chip potrivit timpului cu îndemnul cel binefăcător al Bisericii a emulat în chip statornic și rodnic spiritul iubirii lucrătoare. După legea iubirii acesteia împrumutate, carea ore cum deplinesce legea dreptății, avem nu numai să dăm fiesce cui, ceea ce este a lui, și să nu împedecăm pe nimenia întru deprinderea drepturilor lui, ci să ne și ajutorăm împrumutat „nu cu cuvîntul, nici cu limba, ci cu fapta și cu adevărul”¹⁾, aducându-ne a minte de ceea ce Christos plin de dragoste a zis cătră ai sîi: „Poruncă nouă vă dau vouă, ca să vă iubiți unul cu altul, cum v'am iubit eu pe voi, și voi să vă iubiți unul cu altul. Întru acésta vor cunoșce toți, că sînteți al mei învățacei, de veți avé dragoste între voi.”²⁾ Silința acésta de ajutorare împrumutată adevărat că în rîndul cel dintăi are, să porțe grije de binele cel netrecător al sufletelor, dară totuși nici de cum nu are, să nesocotescă, cele ce servesc spre nutrirea și ușurarea vieții. În privința acésta să ne aducem a minte, că Christos la sciricirea învățăcelilor Botezătorinului: „Tu ești, cel ce vine, aș pe altul să așteptăm?” misiunea cea încredințată lui între omeni o reduce chiar la învățatura acésta a dragostii provocându-se la cuvintele lui Isaie: „Orbii vîd, și schiopii umblă, leproșii se curătesc, și surzii aud, morții se scoldă, sêracilor bine se vestesce.”³⁾ Și tot el grăind despre judecata cea mai de pe urmă și despre răsplătirile și pedepsele, cari se vor hotări, a declarat, că va lua în chip deosebit în socotință, ce dragoste au dovedit omenii unul față cu altul. În cuvîntarea aceea a lui Christos e vrednic de mirare, că el trecînd cu tăcere preste milostenia cea mîngăitoare de suflete a amintit numai lucrările milosteniei esterne și încă așa, ca și cum ele i-s'ar fi dovedit lui: „Că am

- ¹⁾ I. Io. 3, 18.
²⁾ Io. 13, 34 urr.
³⁾ Mt. 11, 5.

Feuilleton.

De la Îubileu.

În anul iubilar al *unirii* cu Roma — an, care ar trebui să dureze până în Septembrie 1901 — a iubilat și „Unirea” aniversarea a zecea a născerii sale. Dór ea organ a fost al bisericii unite în decursul unui deceniu. Îubileul *Unirii* a cădat aprópe de Îubileul *Ligei culturale*, care la 5 Febr. n. (24 Ian. v. datul *Unirii* principatelor române) a serbat și ea Îubileul sîu de zece ani. O simplă coincidență acésta, dar totuși o coincidență plăcută. Ori cât de de parte stă Blașul de Bucuresci, și *Unirea* de *Ligă*, cine ar puté nega, că în sferile mai înalte ale principiilor ideale ele totuși se întilnesc și se completează.

Temeiurile, pe care stau, sînt *uniri* și *unități* mari, frumoșe, de dorit. Ér elementul, care le adapă și nutresce, e unu și același: românismul unit în cugete și în simțiri. Vorba poetului:

Uniți să fiți în cugete,
 Uniți în Dumnezeu!

* * *

Uniți în Dumnezeu! Mai întăi ne-am dus la biserică. Și nu la catedrală, unde merg mulți, și unde mulți ne sciú. Ne-am dus în mica biserică a curții mitropolitane. Și ne-am rugat. Redactorul a servit sfînta liturgie, cronicarul a lectorat, un colaborator a cetit apostolul, un culegător a ținut cădelnița, și toți am cântat și ne-am rugat. Noi de noi, cei uniți în gânduri, uniți și în simțiri, ne-am unit în Dumnezeu, în cugetul la Dumnezeu și la biserica noastră.

Sub acel sfînt altar. la care s'a adus jertfa *Unirii*, zac osemintele aprópe ale tuturor arhierilor din Blaș. Afară de primii doi Mitropoliți, mai lipsesc de aci *Suluțiu*, care e în cimiterul bisericii parohiale, vestind prin monumentul sîu spre *Câmpul Libertății*, că *Numai mórtea mē desparte de națiune. Leményi*, care așmurit în esil la Viena, de unde sperăm, că în curînd va fi adus la Blaș, și marele *Olain*, care e în *Roma*, sigilând cu mórtea sa *eterna unire* cu urbea eternă, pentru care a trăit și a murit. Toți cei alalți odihnesc aci, sub petrele reci, de-asupra cărora ne-am adunat, într'un gând și o simțire, ca să dăm mulțumită Tatălui ceresc pentru toate darurile, ce ni-le-a dat în decurs de un deceniu, și să cerem și pe viitor scutul puternicului sîu braț.

Spiritele arhierilor nostri s'au unit de sigur cu noi în rugăciunile noastre, și mai ales spiritul bunului și nobilului coleg și întemeiator al *Unirii*, *Dr. Ales. Grama*, pentru care deosebit s'au făcut rugăciuni, de sigur își va fi împreunat rugăciunile sale cu ale

noștre la tronul ceresc pentru buna prosperare a acestei foi, căreia mult i-a jertfit în viață din munca și erudițiunea sa.

* * *

După ce am jertfit lui Dumnezeu, închinându-i totă lauda și mulțumita, și după ce am jertfit și memoriei celor ce nu mai sînt cu noi, ne-am prezentat arhierului, prea bunului nostru Mitropolit. S'au arătat aci în călduroșe și sincere cuvinte motivele prezentării noastre, și ni-s'a răspons tot așa de sincer. Ceea ce reeșia clar din acésta recepțiune, era, că *Unirea* de la întemeierea sa este un *organ bisericesc independent*. Că arhierii n'au influințat nici când direcțiunea ei, nici într'o parte, nici într'alta, și că în tot decursul vieții ei nici unul nu i-a arătat de cât bunăvoință curată și părintescă, dar în colo nimic mai mult. Și chiar aceea, ce unul ori altul i-ar fi arătat preste acésta linie, s'a făcut absolut imposibil prin modul nou, ce s'a introdus la împărțirea *ajutorului*

De la Iubitul nostru Arhieru am ieșit mîngăiați și consci, că *Unirea* în scurta sa esistență a umblat pe picioarele sale, urmată de binecuvîntările părintesci ale capilor bisericii, și ast fel avem nădejdea, că cu ajutorul lui Dumnezeu, care nu ne va lipsi în urma acelora și părintesci binecuvîntări arhieresci, ea va crește, progresînd în vîrstă și în înțelepciune.

* * *

flămîndit. și mî-ai dat, de am mâncat, însetoșat-am. și mî-ai dat, de am beut. străin am fost. și m'ai primit. gol. și m'ai îmbrăcat. bolnav am fost. și m'ai cercetat pe mine. în temniță am fost. și ai venit la mine.“¹⁾

(Va urma.)

La cestiunea congruei.

Foile magiare ne aduc scirea, că consistoriul mitropolitan gr. oriental din Sibiu în zilele acestea s'a ocupat cu împărțirea congruei de stat între cele trei episcopate ale bisericii române greco-orientale.

Din această notiță s'ar păre, că suma, care se dă din partea statului pentru întregirea congruei preoților români greco-orientali, să plătesce întregă pentru toate trei diecesele la mîna Mitropolitului. Acesta împreună cu Consistoriul mitropolitan o împarte în proporțione dréptă între cele trei diecese și apoi Episcopul cu Consistoriul fie cărei diecese o distribuie între preoții săi în proporțione dréptă după venitele și calificațiunea lor.

Dacă lucrul stă ast fel, atunci numai gratula putem bisericii române greco-orientale, pentru că prin acesta se respectază mai întâi drepturile Mitropolitului, și autoritatea fie căruia dintre episcopii lui sufragani, și apoi în același timp se face și o împărțire dréptă între preoți.

Dar după ce legea pentru dotarea clerului acatolic, până la regularea definitivă a congruei catolice din partea statului în conțelegere cu episcopatul catolic, are valóre și pentru biserica română greco-catolică, întrebăm, că pentru ce nu se purcede din partea guvernului macar cu aceea bunăvoință, cu care se purcede față cu biserica română greco-orientală? Pentru ce banii destinați pentru întregirea interimală a congruei preoților greco-catolici se împart de însuși ministrul de culte între cele patru diecese

¹⁾ Mt. 25, 35 ur.

greco-catolice, și încă în patru chipuri, unul mai injust de cât cel alalt, unul mai injositor de cât cel alalt, atât pentru episcopi, cât și pentru preoți? Pentru ce nu se împarte ajutorul de stat la toți preoții, și în proporție cu venitele lor? Unii fórte s'erați nu capéta absolut nimica, fără să se fi probat vre o data din partea cuiva, că nu ar merita ajutor. Alții capéta sume atât de mari, cât acestea nu stau în proporție nici cu meritele lor, nici cu starea lor materială. Peste tot sumele variază în arhidieceasă de la 60 coróne până la 1200 coróne. în cât totă lumea se scandalizează de această împărțire, și mai virtos preoții, cari în loc să se bucore de acest ajutor, în felurite chipuri își esprimă indignațiunea lor deplin justificată.

Acestea sînt tóte lucruri notorii, și de aceea nu mai insistăm asupra lor. Voim înse să relevăm procedura nedréptă, ce se urmăzează din partea păzitorilor și executorilor legilor țerei. Pentru ce dl ministru purcede în un fel față cu biserica română greco-catolică, și în alt fel față cu biserica greco-catolică? Este acesta iertat în o țară constituțională? Este acesta prudentă de stat? Este acesta procedură justă și veritabilă? Nimic din tóte acestea. Noi în procedura acesta nu putem vedé alt ceva de cât o persecuție a unei părți însemnate a poporului românesc și o prigonire detestabilă a bisericii române greco-catolice.

Ar fi timpul, ca cei chemați să intre vină cu totă energia la locul competent pentru încetarea acestor prigoniri. Este de datorința lor a o face acesta chiar și pentru asigurarea existenței bisericii române greco-catolice prea destul amenințată din alte părți.

Fondul Avram Iancu. — În sfîrșit s'a terminat și afacerea acestui fond, care prin nesocotitele cuvinte ale procurorului Lázár alarmase întregă opinia publică românescă. Curia din Budapesta, pe basa referadei judeului Bérlogia, a aflat de vinovat pe Albini

pentru delapidare și a întărit sentința tablei regesci din Cluș. În puterea acestui decia nou. Liviu Albini e osândit la zece luni închisóre, cari se socotesc înse de implinite prin timpul petrecut în închisóre preventivă. Rémăue, să se hotărésca asupra banilor colectați, pe cari, cum se scie, ministrul de interne l-a confiscat de la asociație, unde fuseseră depuse libelele de la „Victoria.“

Calendar catolic. — Nu vé îngroziți, titula asta modernă, n'am inventat-o noi, e importată de la frații de dincolo, étă istoria acestei nóne nomenclaturii. Am pomenit de noul proiect de lege, împărțit în camera României, relativ la introducerea calculării în *stilul nou*. Proiectul a trecut prin tóte secțiile Camerei și în curénd va fi desbătut. De raportor a fost ales dl N. Coșăcescu. Părerea generală era, că proiectul va fi votat. Azi ne surprinde următórea notiță, ce o scótem din „Ap. naț.“ de la 4 crt.

„După însași declarațiunea făcută de dl general *Manu*, unor deputați, sîntem în măsură de a afirma cu singuranță, că votarea proiectului de lege relativ la schimbarea calendarului nostru strămoșesc în cel *catolic* (?! Red. U.) va întâmpina în Cameră o vie rezistență. În afară de dl general *Manu*, ale cărni sentimente naționaliste le cunoșcem, se vor mai ralia la nevtarea inovațiunei calendaristice, un mare număr de deputați.“

Ne-au surprins aceste șire, cu distincția subtilă de calendar strămoșesc și catolic. Care va se zică, calendarul gregorian nu póte fi introdus în țerile ortodoxe, pentru că e primejdie de a duce la papistașism pe toți!

Grozave lucruri acum la începutul veacului al XX-lea.

Sîntem curioși acum să cunoșcem desbaterile și vorbirile ce se vor ține în jurnl acestui proiect atât de primejdios pentru dl general *Manu* și consoții săi.

Ce a dovedit *Unirea* la vrista ei de 10 ani? Că nici la începutul secolului al XX. nu se aprețiează din destul necesitatea, să nu zic importanța, unul organ bisericesc. Că în acest moment *Unirea* are la *restanțieri*, acești tradiționali sprijinitori ai foilor românesci, 22,000 de coróne. (Avere destul de frumósă, nu-l așa?)

Că în fine — și astăzi cei ce țin la existența *Unirii* trebuie să jertfésca muncă și bani, și multe alte imponderabili, ca să o póta susține întru apărarea bisericii și a drepturilor ei.

* * *

Cu ast fel de gânduri, mai sombre ca o zi de iarnă, ne-am adunat séra la banchet, ca să urmă trecutul trist, și să privim într'un viitor mai primăveratec. Grație redactorului nostru și preastimatei sale Dóme, care ne-au primit în salónele lor, am reușit a ne înveseli în curénd. Cum să nu? Cele mai rafinate mijloce erau aplicate întru a ne face voia bună. Mă tem, să le enumer. ca nu cumva să se încapățineze restanțierii foii, credénd că trăim prea bine (în zece ani o dată!) Și, Dóme, de ar scie ei cu ce chin și vai s'au adunat și acele bunătați, din atâtea colțuri ale de Dumnezeu păzite arhidieceșe de Alba-Iulia și Făgăraș . . . !

Dar ce are a face? Vorba e — să revin la raport. Sala de redacție se prefăcuse într'un parc de brădet. Între brați se întinsese o masă în forma unui *u*. (Amintirea

lui *u final*, pe care și *Unirea* l'a părăsit în decursul deceniului ultim al veacului al XIX.)

Printre mîncări și voie bună s'a început o veselă șezétóre redacțională. Mai mult. În curénd s'a început redactarea *Unirii iubilare* (număr unic). Nici când *Unirea* n'a avut atâtea colaboratori. Erau vre-o 25 — și toți harnici, unul ca unul. Trebuie să iese un număr splendid.

Prim articolul a fost „primit din afară“ de la un vechi colaborator, un distins bărbat al bisericii și neamului nostru. Frumos articol, trebuie să o declar solemn: voluminos, ponderos și grav. Seris într'un limbaj *vechiu*, dar colorat, cu *spirit* mult, cu vervă și căldură. Insufletit și însufletitor. Adevărat „articol — din fundul buții“. (quomodo oporto). A fost primit cu aclamațiuni, și întrunind consimțimentul și complăcerea, (mai ales *complăcerea*) tuturor, a fost împărțit numai de cât între *culegători*. S'a cules imediat, (căci toți ne făcurăm culegători) și s'a trimis în grabă la *revisia*. Durere, că *revisia* n'a sosit imediat. Ni-s'a promis cum ar fi pe *mâne*, dar în urmă a rémas, că și *revisia* să o facem noi, dacă l'am cules . . .

Veselia creșcea. De restanțieri uitasem, și grijea fie căruia era să nu rămână el în *restanță* cu culesul materialului împărțit.

Mai sosiseră nisece articoli din afară; un articol *iubilare* de pe Secaș, o corespondență bogată și binerotuzită de la *Micesci*, și altele. (Cea de la *Micesci* n'a putut intra tótă în numărul iubilar). Rînd pe rînd tóte

s'au prelucrat, și în curénd redactorii au început să vină cu articoli secundari, entrefilete, noutăți, foite etc. . . .

Nestorul nostru a contribuit cu un *entrefilet* oficios, salutând pe colaboratori. După un alt entrefilet mai scurt, de la un colaborator estern, *intâiul* dintre redactori a făcut repriviri istorice, arétând împrejurările între cari s'a întemeiat fôea, și cauzele proxime — atacurile dușmănoșe esterne și interne, mai ales interne, — cari au dat ansă, ca să se întemeieze fôea.

Redactorul nostru, modest ca tot de una, a ținut să decline de la sine tóte complimintele ce i-s'au făcut de antevorbitori, cu deosebire de intâiul redactor, și să facă a redunda tot meritul și tótă gloria asupra întemeietorilor și colaboratorilor.

„Stolz lieb ich mir den Spanier“ — dar imi plac redactorii modesti, fiind că sînt așa de rari.

Redactorul *Foii școlastice* a contribuit apoi cu un sentimental articol de salutare, care a întâmpinat multe aclamațiuni.

Într'aceea se auđiau observări: *Ce zic laicii? Să auđim cuvîntul laicilor!*

S'a ridicat în fine unul, unul ales dintre cei *chemați* și a spus un clasic cuvînt, arétând harmonia firésca și sublimă între lupta bisericii și lupta poporului, între interesele bisericii și libertatea națională. *Advocatul* distins al acestei mari cauze a reușit a răpi întreg auditorul, și dacă ar fi atîrnat de la noi *procesul* națiunei române ar fi fost câștigat.

Revistă politică.

Austria. Bunînțelegerea nu va conduce nici pe viitor desbaterile parlamentului austriac, deschis zilele acestea în Kofaurg. Mesagiul deschiderii cetii de Maestatea Sa a fost foarte voluminos. Se aminteste cu regret mórtea regelui Umberto și a reginei Victoria și să constată, că Austria e în cea mai bună înțelegere cu toate statele străine și ast fel din partea sa contribuie la susținerea păcii universale. Vorbesce apoi de China și de succesele trupei trimise acolo. Înșiră un întreg catalog de legi, cari vor veni la desbatere în actuala sesiune, cum și de unele reforme pe terenul învățămîntului, legea de pressă, armată ș. a.

A urmat apoi partea cea mai interesantă, în care se pomenește de constituție și de susținerea aceleia și în legătură de infructuositatea trecutelor sesiuni parlamentare. Maestatea Sa a provocat espres pe membrii camerelor la lucru provocându-i să absteie de la cestiunea limbii, care zădărnicesc ori ce altă lucrare și nu duce la nici un rezultat. „Guvernul meu este dator a susține neatinșă unitatea limbii în anumite sfere ale administrațiunii.“ Mesagiul se încheie cu un nou apel la activitate.

A fost bătător la ochi că mai multe grupări parlamentare Schöneriani, social-democrații și radicalii cehi au absentat de la deschiderea parlamentului.

Transvaal. În vreme ce Anglezii gelesc acasă mórtea reginei lor, de parte în sudul Africeii, soldații Marei-Britanii își varsă sângele lor pentru nisce interese particulare ale câtorva financiari bogați. Buriș sint plini de curaj și entusiasm. Tóte încercările făcute pentru încheierea păcii sint zădarnice. Generalul Botha nu vrea să scie nimic de o înțelegere cu Anglezii, deși o parte însemnată a presei brite cer încheierea păcii cu Buriș și chiar Regina Victoria, zice-se, că ar fi murit cu gândul la pace, zicînd celor din jurul

séu: „Îngrijiiți-vé ca pacea să fie cât de curînd restabilită.“ În același timp se telegraféză, că Buriș au prins întregă garnisóna angleză din Modderfontein, că gener. Dewett a plecat spre Kapland cu 3000 ómeni, și că din tóte părțile năvălesc cete de buri spre colonia angleză.

Corespondințe.

Scrișore din Budapesta.

1 Februarie 1901.

(Parochii. — Mutarea unei biserici. — Magnații în episcopatul latin. — „Federațiunea.“ — Teatru. — Lukács Béla. — Moda.)

(Parochii) Senatul orășănesc luând în considerare numărul înalt al populațiunii, principaliter a hotărît, ca în anii viitori să edifice încă nisce biserici. érá parochiile mari, cari au peste 90.000 suflete să le despartă în două. E și ceva ne mai audit, ca un pleban să aibă câte 90.000 suflete. Alt cum ei nu au ce se váeta, căci și venitul este conform numărului sufletelor. Sint plebani a căror venit li se urcă la suma de 40 mii coróne pe an. Érá cel mai sérac din Viziváros, are minimum 12 mii coróne venit anual. În parochiile mai mari sint câte 7—8 capelani, a căror venit éráși se urcă la un minim de 6 mii coróne și întreaga provisiune. Drept aceea în Pesta așii capelani și în etate de 50—60 ani — căci mulți sint cari mai bucnos rămân capelani pe viață în Pesta, de cât se mérgă de plebani în provincia.

(Mutarea unei biserici.) Orașul e plin de gânduri, căci biserica, așa zicînd cea mai frumoasă din Belváros, cu regularea orașului nu póte rămânea în locul acela, unde e acum. Orașul, numai acum sint căți va ani a restaurat-o cu o sumă enormă. Decî nu știu ce se facă cu ea.

O societate din America a făcut propunerea, că o mută în alt loc, așa cum stă acum. Senatorii s'au umflat de ris la auzul propunerii — căci cine naiba a mai auzit, ca o biserică așa de monumentală să o muți

de ici colea, ca pe o jucăria. Senatorii au luat la desbatere propunerea și preliminarul americanilor, dar inginerii orașului au demonstrat, că mutarea va consta mai mult, de cât edificarea unei biserici noué.

Eú din parte-mi așii dori ca să o mute, din două considerațiuni: 1. Am cunoșce o tehnică nouă 2. ar salva una dintre cele mai frumoșe biserici din țéră.

(Magnații în episcopatul latin.) În episcopatul latin sint vacante trei episcopii; cea din Győr, Szombathely și Székesfehérvár. Se svonesce, că aceste trei episcopii să vor complini de o dată, și candidații serioși ar fi la Győr: contele Széchenyi, rectorul Pazmanului din Viena; la Székesfehérvár: Fischer-Colbrie, canonic în Strigoniá, érá la Szombathely: Várossy, rectorul seminariului central din Budapesta. Pe lângă episcopul din Nyitra voesc să denumescă pe contele Batthyány de coadjutor cum jure successionis. Așa se vorbesce, că Curtea are de scop a ridica éráși familiile magnaților séráciți, prin aceea, că episcopatul latin îl recrutezá din magnați.

E vorba numai, că óre ecclesia militans avea-va ceva folos din denumirile acestea.

(„Federațiunea.“) La anul nou așteptam cu nerăbdare fóea cea cu atât șgomot și reclam anunțată. Destul, că toți românii de aici sciam din gazetele magiare, că o să apară, dar că cine va fi redactor, colaboratori numai presupuneam.

— Măi, nu scii cine va redacta fóea „Federațiunea“? — ne era întrebarea stereotipă.

Cu două-trei zile înainte de anul nou am auzit că Alexics. După zisele Dsale, fóea era să apară cam ca „Budapesti Hirlap“ de mare și zilnic. Să vede că isvorul a sécat, érá fóea s'a pápat.

Vé rog să nu o dați mai de parte, dar Unirii-i-o șoptesc în urechiá, că „Federațiunea“ ar fi apărut cu banii alianței israelite. Pécat că Dl Alexics nu a putut trage pe șfórá nisce jidani. Scop moral scim cu toții că Dl Alexics nu ar fi avut — dar baremi și-ar fi umplut el et consortes busnariul cu nisce parale jidovesci.

Dar să vede, că jidani au minte și au mirosat ceva.

(Teatru.) Opera și teatrul național foarte mult costă statului, căci ambele institute lucră cu deficit. Cum se nu aibă deficit, când opera are în o séră spese 7596 coróne? Din spesele acestea — în cazul când se vind tóte biletele — suportă opera numai 2656 coróne — decî cele alalte 5 mii în tótă séră le plătesce statul din busnariul țerii.

De multe ori mă cuget, că dacă opera s'ar sista pe un an, cu banii cât s'ar cruța (circa 1½ milion) s'ar putea pe vecie asigura hunastarea preoțimii nóstre.

Sint séri, în cari pe scenă sint mai bine de 800 de ómeni. Aceștia papă mult. A fară de aceștia sint actrițe, cari au plată la an circa 40—50 mii de coróne.

Teatrul național nu are așa mari spese, căci o séră îl costă numai 2867 coróne — érá venitul zilnic e 1800 coróne — deficit la zi numai o mie de coróne.

Teatrele private, considerând crisa acésta mare de bani, tóte stau cam réu. Teatrul poporal l-au aréndat nisce jidani — și pe lângă tóte încordările nu înaintéză. Alt cum nici nu póte prospera, când are vre o șesă

Se speră înse, că ast fel de cuvinte nu vor rămâne isolate și vechiul ideal se va întrupa printr'o frățescă unire de forțe.

A urmat apoi un binesimțit articol de ocazie spus cu multă căldură comunicativă de unul dintre marii colaboratori ai foii. Bune au fost observările sincere făcute de ilustrul orator, al cărui nume e distins azi de tótă suflarea inteligentă románescă. Am vedut aci ilusiile aurite ale unui suflet tinér, ilusii, cari nu s'au realizat; cum înse nădejdiile noué stropesc din nou cu pulbere de aur cadrele icónelor din viitor, e garanție că se vor realiza.

„Noni lucéfer al Unirei“ — cum l'a chemat *cantor loci* — a aruncat o fașie de raze vii, schinteetóre, asupra figurei lui Traian, căruia unui marii bărbați îl oferiau aureola de creștin, deși nebotezat. În opera lui vedea un program, care și azi stă în fața neamului románesc ca program. Prin Unirea de acum dóné veacuri s'a seos din cenușa vremurilor de urgie jăraticele aceluia foc, care a încălđit inimile poporului cu căldura latinității. Azi, când dușmanii ne numesc „fet monstru al slavismului“, ar trebui să reedităm în ediție amplificată programul stabilit noué de Dumnezeú prin Traian împératul, dovedindu-ne de un „fet frumos al

Romei în Orient“, tari fiind în convingerea, că nu este altă mântuire de cât în numele Isus și Roma, după cum întăriți au fost în acésta convingere cei „trei luceferi literaturii române“, cari neuitați vor fi din veac în veac.

Sub impresiunea călduróselor cuvintări bérani au întinerit și anticipații s'au înnoit. Un vechi redactor, dintr'un nou lăcaș, pe un vechi răsboiú, cu noué și tineresci puteri a urzit și a țesut o pânză, pe care frumos a descris un tablou, în care se ved strálucind trei noi luceferi pe orizontul Blașului.

Și a curs cuvintul ca mierea cea dulce încă de pe multe buze binegrăitoare, și nu fără efect. Zicea un membru estern: „Mă duc acasă mângăiat. Am provisiune sufletescă pe un an de zile. Pagubă numai, că n'au fost aci 20.000 de Románi, ca să nu fi resunat între așa puținii cuvintele adevérurilor mântuitoare.“

Sub ast fel de augurii Unirea póte pași cu mândrie în deceniul al II. a frumoșei sale vieți.

Pas cu curaj și credință înainte, copilă Unire, și vei cuceri multe inimii!

Delacrucé.

primadone. toate cu un salariu anual de 30—40 de mii corone.

(Lukács Béla.) Sinuciderea fostului ministru Lukács Béla a cauzat o ne mai pomenită panică în toate cercurile — căci totă lumea sciea, că Lukács e unul dintre cei mai onesti politicieni magiari. Suspționarea unei fituici „Olvasd“ a lui Szeless Adorján, carele acum șesă ani a aruncat bomba în statua lui Henczi, i-a luat mintile. Caracterul său pur nu a putut suporta nici cea mai mică suspționare. Chiar zilele trecute a declarat ministrul Hegedüs, că banii esposiției din Paris sînt în cea mai mare ordine. E păcat de dînsul, chiar și pentru aceea, că a fost filoromân. De mai multe ori am vorbit cu el, și îi plăcea foarte să vorbească românește.

(Moda.) E o idee foarte eronată a cugeta — și mulți sînt de părerea acésta — că moda e făcută spre înaintarea industriei. Ideea acésta noi damele, nu o putem accepta — căci pretindem ca industria să fie „ancilla model.“ Moda e o parte constitutivă a esteticei. Pe cum estetica dominază în poetică — așa dominază estetica și în modă. Scim, că în o epopee trebuie se fie armonie între eroi și episoade — așa și în modă trebuie să domineze armonia. O damă numai atunci e elegantă, dacă îmbrăcămîntea de la picioare pînă la creștet e în armonie.

Aici în Pesta avem ocaziune a vedea multe dame — cari la aparință se vîd elegante, érá de le examinezi îmbrăcămîntea, observi cât sînt de prost îmbrăcate. Nu în pantlice și chițibușuri consistă eleganta — ci în simplitate. Cea mai frumoasă și elegantă haină e cea angleză simplu cusută. De multe ori chiar și cusătorițele ne strică gustul — căci și dînsule tot în înflorări își caută gustul. Principiul în îmbrăcămîntea să ne fie simplitatea. Foarte puține dame sînt, cari cunosc misterele hainelor angleze, pentru că hainele angleze nu sufer pâlării înflorate — ci numai simple. Pe cum o haină de batist franceză e comică cu o pâlărie simplă, așa apare comic o haină angleză cu o pâlărie plină de flori.

Principiile așa dară în îmbrăcămîntea sînt „armonia și simplitatea“.

Pestamul.

Nr. 2—1901.

Învitare.

Casina română din Blaș. își va ține „Adunarea generală ordinară“, Duminecă în 17 Februar 1901, orele 10 a. m. în saloanele casinei.

Program:

1. Raportul comitetului.
2. Rațiunile anului 1900 și proiectul de buget pe 1901.
3. Alegerea alor două comisii pentru cenzurarea raportului, a rațiunilor și a proiectului de buget.
4. Eventuale propuneri.

Din ședința comitetului.

Blaș la 7 Februar 1901.

President: **Dr. Aug. Bunea.** secretar: **G. Precup.**

„An nou fericit!“

Ca răscumperare a felicitărilor de anul nou, s'au primit pentru fondul de salarisare a preoților următoarele sume:

	transport	127 cor.
Dion. P. Decei, Orlat	2	„
George Vlassa, Miskolcz	4	„
	suma	133 cor.

NOUȚĂȚI.

„Iubileul „Unirii“. În decursul zilei de Sâmbătă, au sosit mai multe felicitări telegrafice și în scris, de la amicii și colaboratorii Unirii. La 4. ore d. p. s'a ținut ședință, în care s'au spus din partea administrației rezultatele materiale la cari am ajuns pînă acum. Se înșir câte va: 10500 cor. cautiune, luată împrumut pe răspunderea personală a celor opt proprietari ai foil. — 22 mii cor. abonamente restante, muncă și osteneală nerăsplătită, datorii cu ridicata, etc. etc. Tot cu acest prilej s'au cetit felicitările sosite de la P. S. Dn Episcop Dr Radu, Protopopii: Câmpean (Giurgeu), Dr Radu (Uiora), Prof. Dr Siegescu (Pesta), preoții Bota (Șard), Popa (Bucium-șesă) și alții, la aușul cărora a mers vestea despre Iubileul nostru, făcut în linisce. Sara a fost prânz comun la redactorul. Aprope toate mâncările și beuturile s'au primit în dar de la cetitorii foil. Au luat parte la banchet Rsmii: Dr Bunea, Dr Hossu, Dr Szmigelski și Uilăcan, secret mitrop. Dr Marcu, prof. Popescu, Nestor, Alesiu și Emil Viciu, Dr Suciú, Dr Dăian, Dr Maniu, Precup, Fodor, Ionaș, Murășan, Papiú, Sabo, Dr Raț, Val. Suciú, Negruș, redact. „Foil școlastice“, Alesiu Pop, actuar la admin. domin. și dintre esterni pár. Vas. Munteneșcu de la Boziaș și prof. Smigelschi, de la Ibașfalău, pictorul „Unirii“ cu totul 25 persoane. Banchetul a decurs cu multă veselie și s'au rostit din acest prilej frumoșe și interesante toast. Duminecă Escel. Sa Episcopul Pavel a felicitat telegrafic „Unirea“, cu ocazia Iubileului de zece ani.

„Patria“, instit. nostru de credit și-a ținut Marți a 15. adunare generelă. Din raportul prezentat de direcțiune se vede, că institutul a progresat sigur în toți ramii de operațiune. Tot în acest an o parte a fondului de rezervă a fost plasat în hărții de stat în valoare nominală de cor. 45 mii. Special însemnăm, că la finea anului depunerile au fost de peste 1 milion 331. mii cor. fondul de rezervă a trecut cu 12 mil capitalul social, fondul de pensuni s'a ridicat și el la aproape 20 mii cor. Întrégă circulațiunea anului a trecut peste 13. mil. Venitul curat a fost de 49.495.18 cor. Din acesta, după împărțirea procentelor statuare, restul s'a dat fondului de rezervă și ca dividendă acționarilor. În chipul acesta fondul de rezervă a crescut la enorma sumă de 243.841.85 cor. Dividenda anului s'a statorit în 26 cor. de acție. Spre scopuri de binefacere s'au dat 1539.84 cor. și a nume: 1000 cor. pentru spitalul de studenți, ce se va înființa, 300 cor. casinei române, 100 cor. școlii elevilor de meserii, ér restul s'a lăsat la dispoziția Direcțiunii. Cei trei membrii esii din direcțiune: Dr Bunea, Dr Ales. Pop și George Bárbat, — au fost realeși.

Zina celor Trei Ierarhi, patronii gimnasului nostru, se va serba și în anul acesta cu festivitățile din trecut. Marți după Ss. liturgie va fi ședință festivă a societății studenților, cu musică și cântări. Se vor declama în toate limbile, în cari se propun la gimnas și se va diserta despre Sf. Vasilie-cel-mare. Sára va fi bal, în favorul studenților bolnavi.

Serată literară-declamatorică aranjază „Reuniunea femeilor din Bucium-șesă“ la 14 Februar st. n. a. c. în edificiul școlii. Disertază dl avocat Dr. Vasile Fodor din Abrud despre folosul înșoțirilor. Taxe de intrare benevole.

Petreceri. Marți în 12 faur n. se va aranja în școala greco-catolică din Alba-Iulie o producțiune teatrală împreună cu cântări, declamări și urmată de dans. Venitul curat este destinat în folosul școlii.

Iubileu. Reuniunea femeilor române din Brașov își va serba Marți în 12 Februar 1901 Iubileul de 50 ani de la înființare. Programul festivităților ce se vor aranja în acésta zi e următorul: I. 1. La 9 ore dimineța părăstas pentru inițiatorii, înființatorii și binefăcătorii Reuniunii în biserica sf. Nicolae din Scheiú. 2. După părăstas încununarea mormintelor inițiatorilor, a președintelor și a membrilor repausate din primul comitet, pe cum și a secretarilor repausați ai Reuniunii. II. Ședință festivă, care se va ține în sala cea mare a gimnasului român gr. or. la 11 ore a. m. după următorul program: 1. Deschiderea ședinței din partea prezidentei Dna Agneș Dușoiú. 2. „Psalmul XVI“, de Eusebiú Mandyczewski, esecutat de corul Reuniunii române de gimn. și cântări condus de G. Dima. 3. Discurs festiv, ținut de Dna Elena A. Murășan. 4. Declamațiune, esecutată de o elevă din internatul orfanelor întreținut de Reuniune. 5. „Misiunea femeii române“, disertatiune de Dna Maria B. Baulescu. 6. „Imn de mulțumită“ S. Iadassohn, esecutat de corul Reuniunii române de gimn. și cântări condus de dl G. Dima. III. La 9 ore sára bal în sala Redutei orășănesci. — Grăbim și noi a felicita prima Reuniune a femeilor române din Ardeal, care are ani de-a rîndul a subvenționat școala noastră de fetițe din Blaș, și acum în urmă întreține un internat al orfanelor în Brașov.

Hymen. Aurel Chinteanu teolog absolut și Alesandrina Sohorca, anunță cununia lor, care se va celebra la 10 Febr. st. n. a. c. 3 ore d. a. în biserica gr. cat. din Sângeorgiul român. — Iustin Bora, teolog abs. și Dăora Lucretia Pop Bociat își vor serba cununia în 17 Febr. st. n. 3 ore p. m. în biserica gr. cat. din Grădiște.

O constatare tristă. Primim următoarea scrisóre: În prețioșă foie „Unirea“ nrul 45. din anul 1900 s'a putut ceti o veste foarte îmbucurătoare comunicată de On. Ioan Sándor preot în Szt.-Erzsébet, cum că, în comuna Feriház, filia Szent-Erzsébetului 11 familii s'a întors în sinul bisericii greco-catolice. Cu cât este mai mare bucuria acésta, cu atât e mai dureros, că s'a constatat, că atât în comuna Szent-Erzsébetului, cât și în filia Bodogala-inf. aflătoare sub administrarea On. Ioan Sándor, au trecut la calvini, greco-orientali și la unitari mai multe familii de frunte greco-catolice. Cu atât e mai durerosă fapta acésta, cu cât că M. O. D. Viceprotopop al Odorheiului-sécuiesc, avënd în comuna Szent-Erzsébet casă și moșie, frumoșă avënd ocaziune de a umbla pe acolo mai de multe ori, ar fi putut să luere și întrevină, ca să se împedecă trecerile acestea. Cum aud, chiar și credincioșii din Szent-Erzsébet is pe cale de a trece la calvini. Ce face dl Sándor, cum grijesce de turma sa? — Căleștorul.

La școlile de cadeti-artileristi se primesc tineri în vristă de 14—17 ani cari au terminat 5 clase medii cu suficient, ori 4 cl. cu bine. Didactrul e de 24 cor. pentru fit de militari, 160 cor. pentru fit de soldați în rezervă, pentru alții 300 cor. Cererile să se adreseze pînă la 15 Ang. n. la „Comando der Artillerie-Cadettenschule. Wien X/2.“

Români decorați la expoziția din Paris. Ziarele franceze publică 52. decrete de decorațiuni cu „legiunea de onóre“, acordate Românilor cu ocazia exposiției.

Dr Svetozar Miletiú. Din Vêrșet se anunță mórtea marelui martir și naționalist sêrb Dr Miletiú. Născut la 1826, din părinți sêraci, Miletiú a studiat drepturile la Poșon, a luat doctoratul la Viena și a practisat în Neoplanta. La 1866. a început cu edarea foil „Zastava“, în care a apărut cu mult curaj și demnitate drepturile poporului sêrb. A murit Luní dim. în vrista de 75. ani.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

XII.

(Continuare.)

„Dar vocea-l era mai slabă ca de altă dată. Pentru că din partea unde îmi îndreptam privirile și unde mă temeam să trec, mi-se arăta maiestatea continentei caste, senină, veselă, dar modestă, măgulitoare, dar onestă, și mă chema să merg, și să nu măf staū la indoieală. Și-și întinsese brațele grațioase, ca să mă îmbrățoseze cu mâinile ei pline de mulțimea esemplurilor frumoase. Acolo erau prunci, copii și copile, mulțime de tineret, omeni de totă vrîsta, veduve onorabile și vergure bătrâne. Și castitatea lor nici de cum nu era sterpă, că era mama multor fi voișoi, a căror Tată Tu ai fost, o Dumnezeule! Apoi mă rîdea cu o blîndă și îndemnatore luare în ris și părea că îmi zice: Tu ore să nu poți, ceea ce acestia și acestea pot? Cređi doră, că acestia și acestea din puterea lor pot și nu din ajutorul Domnului și Dumnezeului lor? Dumnezeu mă a dat pe mine lor. La ce stai pe puterile tale și te clătini? Lasă-te pe Dumnezeu! Nu te teme, el nu se va trage înapoi, ca să cađi. Aruncă-te cu curagiū în brațele lui. El te va primi și te va vindeca! Și forte tare mă rușinam și mă rușiam, pentru că auđiam încă murmurul acelor nimicuri, șoptindu-mi în urechi și eu stam ca în cumpene, nehotărît, om-neom. Alympiū înse era lângă mine așteptând în tăcere sfârșitul luptei mele neindatinată.“¹⁾

„Și când meditațiunea acēsta profundă a adunat și a scos din ascunzișurile mele totă miseria mea înaintea ochilor inimei mele de odată s'a pornit o furtună grozavă în sufletul meu aducēnd o plōie mare de lacrimi, și ca să-mi pot vērșea inima totă cu tōte graiurile ei, m'am sculat și m'am depărtat de lângă Alympiū. Singurătatea mi-se părea mai bună, ca să pot plînge destul și m'am dus mai de parte de cât să mă pōtă supēra și prezența lui, de alt cum mie așa de plăcută. Așa eram atunci, și ei a simțit nu sciū ce. Pōte am zis ceva și s'a vēđut, că tonul meu e îngreunat de plîns și atunci m'am sculat. El așa dară rămase unde am șēđut mai înainte, ulmit înse de tot; și așa m'am trântit sub un smochin — nici nu sciū cum — și am dat curs liber lacrimilor mele și s'aū pornit rîurile ochilor mei. Și dacă nu chiar cu cuvintele acestea, dar cel puțin cam ast fel am suspinat: „Și Tu, Dōmne, pānă cānd? (Ps. 6. 4). Pānă cānd, Dōmne, mă vei uita pānă în capēt? (Ps. 12. 1). Nu aminti fārădelegile nōstre din trecut.“ (Ps. 78. 8). Simțiam, că ele mă mai rețin, și de aceea strigam cu amar: „Pānă cānd? pānă cānd? Māne, māne! Pentru ce nu chiar acum? pentru ce nu puni în ora acēsta capēt rușinei mele? Și pe cānd le ziceam acestea și mă tânguiam ast fel cu inima frântă de durere amară — etă, că aud din casa vecină o voce ca de copil sau de copilă, ce cāntānd repeția adese aceste cuvinte: „tolle, lege — tolle, lege! (deschide și cetesce — deschide și cetesce!)“ „Și în dată cu fața schimbată, începui a mă eugeta ore îndătinēză-se copiii a cānta în vre'un joc așa ceva? — dar nu mi-am adus a minte să fi auđit vre'odată atari cuvinte. Așa dară înădușindu-mi plînsul m'am ridicat și fiind că nici cum nu mi-am putut esplica aceste cuvinte, de cât, ca o poruncă divină, să-mi deschid codicele (cartea) și să cetesc cel dintăiū capitlu ce voiū afla, grăbesc înapoi la Alympiū — pentru că acolo îmi lāsasem

epistolele sfîntului Apostol. Ieău cartea a mână, o deschid și în tăcere cetesc capitlu, unde mi-aū căđut ochii mai întăiū: „Ca ziua cu cuvintă să umblăm, nu în ospete și în befiū, nu întru curvii și întru fapte de rușine, nu în certe și învidiă, ci vē îmbrăcați cu Domnul nostru Isus Chrristos, și plăcerea trupului să nu o faceți întru poște.“ Nici n'am vrut să cetesc mai de parte, nici nu era de lipsă; pentru că d'abia am cetit sentința acēsta, ca și o rază a securității a străbătut în adîncul inimei, alungānd toți norii întunecoși ai indoelelor. — După aceea însemnānd cu degetul său — nu sciū cu ce — am închis cartea și cu sufletul liniștit i-am spus-o lui Alympiū.

Etă el mi-a spus ce s'a petrecut de atunci în sufletul său, despre ce eū încă nu sciam nimic, s'a rugat apoi să-i arēt și lui ce am cetit. I-am arēt; și el cetesce mai de parte de unde am cetit și eū și urma: „Pe cel slab în credință primiți-l (Rom. 14. 1.) ceea ce el a luat-o că se referesce la el. Întărit prin admonițiune în mod euenincios și fāră pic de indoieală se alătură și el lângă mine — și amîndoi mergem la mama.“¹⁾

Ast fel s'a predat Augustin după șapte-spre-zece ani: s'a supus — lacrimilor Monice. Lucru demn de amintit, că ultima lovitură ce sfârșesce o asemenea luptă, lupta cea mai însemnată dintre tōte cāte ni-le arată istoria Bisericii și istoria inimei omenești — n'a fost o rază mai viă de lumină a credinței, ce să fi luminat de tot mintea lui Augustin, lovitura aceea a fost descoperirea curățeniei și a nevinovăției coborîte în inima lui: și etă un noū argument, că e mai ușor a reafila adevērul, de cât a te reîntorce la virtute.

Biserica privește acēsta întōrcere ca o minune așa de mare a grației, în cât afară de întōrcerea s. Pavel numai acēsta e. a cărei amintire o serbēză, și prin o atențiune deosebită, Biserica a pus acēsta amintire pe ziua de 5 Maiū, adevă în ziua următoare după sērbătōrea stei Monice.²⁾ Cātecele de laudă ale stei Monice sînt întreșute cu imnuri în cari se premăresce întōrcerea lui Augustin și tot aceea sērbătōre împreună și gloriifică lacrimile mamei, cari aū mântuit pe fiū și lacrimile fiului, cari aū mângaiat pe mamă.

Augustin într'adevēr în dată după întōrcerea sa alērgă la mama sa, i-se aruncă în brațe și o stropesce cu lacrimile sale. Mama și fiul se tîn strinși într'o îmbrățōșare lungă și mută, acēsta pare că e limba omului cānd emoțiunea nu-l lasă să vorbēscă altcum.³⁾ Augustin era cu totul răpit și în lumina cea nouă ce-l inunda recunoscū prețul lacrimilor mamei sale. Neputēnd grāi o stringea la sinul său. Dar în tăcerea sa el îi zicea cea ce totă vieța a repetit în tōte tonurile: „Oh Dōmne, eū șerbul Tēū, eū șerbul Tēū și fiul șerbitōrei Tale“ (Ps. 115. 7). adevă, de aceea am devenit șerbitorul Tēū, fiind că mi-aī dat de mamă una din șerbitōrele Tale. — Și etă-și: „Ceea ce sînt o pot mulțami numai mamei mele“⁴⁾ etă într'alt loc: „Cred și mărturisesc sincer că numai pentru lacrimile mamei mi-a dat Dumnezeu, ca nimic să nu preferesc, nimic să nu voesc, să nu euget și nimic să nu iubesc de cât aflarea adevērului.“⁵⁾ Altă dată: „Dacă nu m'am prăpădit în vîrtejul pēcatului și al fārădelegilor, lacrimilor fidele și neîntrerupte ale mamei o pot mulțami.“⁶⁾

¹⁾ Confess. V. c. 12.

²⁾ În Biserica latină la 4 Maiū se face amintirea stei Monice.

³⁾ *Ad matrem ingredimur, indicamus, gaudet, narramus quem admodum gestum sit, exultat et triumphat.* Confess. I. VIII. c. 12.

⁴⁾ De Beat. Vit.

⁵⁾ De ordine II. c. 20.

⁶⁾ De dono perseverantiae c. XX. v. 53.

Acestea umplu tōte scrierile lui Augustin, acestea le simția el atunci, acestea se încerca el să le spună mamei sale prin privirile, prin îmbrățōșările sale, prin aceea stringere la sin, de care nu se mai putea desface.

De altă parte nici Monica nu-și putea stîmpēra bucuria; și ea îl scaldă pe Augustin în lacrimile sale, și par-că îl sorbea cu privirea sa fericită. Tōte rugăciunile ei de pānă acum se îndreptău într'acolo, ca să-l vēdă pe calea mântuirii ca creștin bun, om cinstit, bărbat brav. Și credea, că va muri fericită dacă Dumnezeu i-ar împlini acēsta unică dorință ferbinte și cānd emoțiunea deschise buzele lui Augustin, ea presimți în inima sa *minunile neașteptate*. Lui îi era puțin acum a fi numai creștin, el voia și doria acum continentă, singurătate, fugă de lume, disprețul a tōte și iubirea numai a lui Dumnezeu.

La tot cuvîntul inima Monicei trāsăria de o bucurie nouă, și cine scie ore nu i va fi arētat Dumnezeu în acel moment evenimentele cele mari ce aveau să urmeze — și ea rēsplată pentru chinul celor două zeci de ani, ore nu va fi lāsāt-o să pōtă prevedē pe fruntea fiului său cununa de doctor și aureola de sfînt?

Etă ce zice Augustin în Confesiuni, cartea 8-a c. 12: „Mama te binecuvintă, o Dōmne, care poți face mai mult de cât cerem și pricepem noi, fiind că mai mult i-aī dārui în mine de cât cerea în plānsetele și gemetele ei misere. Tu mai întors la tine, Dōmne, să nu-mi mai cau soția, și nici o șerantă a vēcului acestuia, ci să stai statornic în credință, pe cum i-ai fost descoperit ei, cu atăția ani mai înainte. Și schimbat-aī jalea ei în bucuria mai mare de cum a voit, în bucuria cu mult mai plăcută și mai curată de cât aștepta ea de la copii și nepoții mei trupesci.“

O fericit moment, în care o mamă își află fiul, pe care-l credea mort! Da, o! moment încă cu mult mai fericit, în care o mamă creștină vede în sufletul fiului său renāscāndu-se credința, curățenia, tāră de suflet și virtutea; cānd o creștină amărîtă pentru suferințele Bisericii presimte, că acest fiū renāscut al ei va fi splendōrea, mārirea și eroul strălucirei viitōre a Bisericii!

În Milan și acum mai arată omenii chiliuța unde se ruga S. Monica, grădina în care s'aū petrecut aceste scene pētrundētore și încă vor mai arēta-o timp îndelungat. Și cānd vremea, ce nu scie de respect, va fi împrāsciat tōte petrele din zidurile acelei căsuțe, și va fi șters și urma ei — și atunci vor mai cerceta omenii cu pietate și admirațiune locul cel gol, pustiu.

Frumșeța acestui tiner, în care ardea de o dată focul geniului și al iubirei celei mai fragede; rătēcirile lui și în mijlocul rătēcirilor cānta lui cea mārētă, ce i-a deschis calea la simpatia tuturor inimilor nevinovate sau pēcătōse; îndelungata lui împotrivre cu darni lui Dumnezeu, suspinele lui, lupta lui desperată ca a vulturului rānit, ce nu vrea să se predee; apoi față cu aceste împotriviri, îndelunga răbdare a lui Dumnezeu, care cu o cruțare delicată îi trimite lumină și care învingētor în fine fāră a-i restringe libertatea îl ridică cu triumf din abisurile indoieșilor și ale patimilor pānă la cele mai înalte culmi ale adevērului, curățeniei și iubirei de Dumnezeu și apoi ca cunună a tōte acestea, lacrimile aceste mame fāră sēmēn care si-lesce pe Dumnezeu să vină întru ajutorul fiului ei; tōte aceste sînt lucruri pe cari omenimea nu le va uita nici cānd și cari pānă la sfîrșitul vēcurilor o vor conduce, — îmblāndindu-o și îmbunătățindu-o, — la locurile ce aū fost martorii tuturor acestora.

(Va urma.)

¹⁾ Confess. VIII. c. 9.

Documente.

Comunicate din arhiva episcopiei greco-catolice din Oradea-mare de Dr. Ioan Ardelean, profesor emerit.

VI.

Epistola lui Ioan Corneli de dno 8 Iunie 1807 către George Sinkai: Corneli arătă că fără de nici o vină a fost absolvat de postul de director al școlilor române, și că fără de voia sa și numai îndemnat de canonicul gr. cat. din Oradea-mare a cerut să fie numit revisor al cărților românești la tipografia universității din Pesta. Textul original este acesta:

Dno Georgio Sinkai Budam die 8-a Iunii 1807.

Miror autem, quod factum sit, ut posteaquam per 20 annos utilia utrique reipublicae obsequia praestitisssem, id promereri potnerim, ut citra omnem meam culpam, et causae expositionem repente adeo munere, salario, et honore privari debuerim, jamque nunc duodecim in mensem vergente tempore, facto licet ad Altissimum Thronum, pro Clementissima mei repositione, cum omnibus, demissimum hocce petitum fulcientibus probis, in summa demissione et amaritudine cordis suā viā recursu, tam fortunato nihilominus mihi adhuc esse non licuit, ut in ademtum tandem restabilirer munus, revisoratum enim, evolutis nonnisi 4 mensibus post factum recursum, cum de prioris officii recuperatione desperarem, in maximo constitutus animi moerore, perpetuis, atque importunis Dnorum Capitularium sollicitationibus expugnatus, ut me tandem liberem, petii, neutiquam vero ex animi sententia.

Curiosa sane res, si omnibus Scholarum Directoribus, per talia fata, nti nobis duobus, quod impigre rem Scholarem tractaverimus, accidit, necesse fuerit transire: Sed benignum Numen non sinet justam perire causam, quantumvis nostram exerceri velit patientiam.

Perillustri Grae Dyrae

humillimus

Ioannes Kornéli m. p.

VII.

George Sinkai cu dno Oradea-mare 2 Novembre 1811 către episcopul unit Samoila Vulcan: Sinkai a terminat Chronica Daco-Romanilor până la timpul împărătesei M. Theresia. Cere de la episcopul numirea bărbatilor cari să-și revadă opul acesta. Textul original este acesta:

Ad Illustrissimum ac Reverendissimum

Domnum Dnum Samuelem Vulkan Dei gratia Eppum Graeco-Catholicum M. Varadinensem Georgii Sinkai

supplex libellus.

Illustrissime ac Reverendissime Domine Episcopi! Domine mihi Patrono Gratosissime humillime Colendissime!

Posteaquam Daco-Romanum Chronicon usque ad tempus Augustae Mariae Theresiae magno cum fatigio conscripsissem, aliud mihi praepremis faciendum non puto, quam et Illustritatem Vestram suppliciter orem, ut pro ejusdem revisione, quos voluerit, gratiose denominare dignetur.

Meum erit, denominatorum virorum voluntati ita memet accomodem, ut, quidquid iidem judicaverint, ego in communi postea celebrando consensu acceptaturus sim.

Hanc Gratiam, dum iteratis precibus exorarem, penes paternae Dexteræ osculum in profundissimo Venerationis cultu emorior.

Illustritatis Vestrae

MVaradini die 2-da Novembris 1811.

clientum et servorum humillimus

Georgius Sinkai m. p. de Eadem.

Cătră un nou ideal.

(Continuare.)

Ce sublim și nobil, ce măreț și grandios concept!

Și ore secolul adurmit avut'a ideal?

Da a avut, numai nu idealul acela, care e tipul perfecțiunii, ci idealul lui a fost lumină pe toate terenele științei; dar o lumină fără de Dumnezeu. A dorit secolul ce mōre lumina, a dorit o deslegare a celor mai ascunse probleme, dar spre ajungerea acelei dorințe a luat de ajutor numai rațiunea, negând pe Dumnezeu. Spiritul acestui veac îl caracterizează progresele științei. E drept că mintea omenească a isbutit să ridice vëlul misterios, care ascundea atâtea probleme, atâtea înlănțuriri de cauze în natură. A cultivat toți ramii științelor, ai artelor; pe terenul social a progresat mult; cu un cuvânt lumină a răspândit în toate părțile. Și totuși, — lumina de el răspândită a fost rece, fără viață. A luminat secolul, care a trecut, dar n'a încălzit, n'a evocat viață.

Și de ce ore?

Nu pot să dau răspunsul autorității, ci susțin numai ca părere, că lipsa de ideal adevărat a fost cauza de ea n'a încălzit. Lipsa de ideal și când zic ideal înțeleg idealul creștin. Căci, dacă fie care ram al științelor, al artelor, al sociologiei și-ar fi pus de scop ajungerea adevăratului ideal — recunoșcerea și mărirea acelei ființe supreme, de la care depind toate, — dacă ele și-ar fi pus de scop netedirea, pregătirea și arătarea căii ce duce la acel ideal, atunci de bună samă ar fi încălzit. Dar nu, căci locul idealului transcendent l'a luat idealul pozitiv al lumii reale. Câți omeni, câte minți, nu s'ar fi însuflețit, câte inimi nu s'ar fi încălzit la privirea, cetirea, studierea și pătrunderea produselor minții omenești din acest veac, dacă ele toate le-ar fi îndreptat spre idealul acela fericitor, care constituie scopul ultim al nostru și care e metoda tuturor acțiunilor și lucrărilor omenești!

„Viața noastră întrégă în esența ei e o luptă pentru ideal.“

Dacă vom începe de la creerea celui din urmă om cu rațiunea întrégă, și până la cel mai mare geniū, la toți vedem o imbuldire, o tendință, care iresistibil îl împinge spre o țintă, cătră un ideal. Și cu cât ființa rațională desvōltă mai multă energie, cu cât sbucimările sînt mai mari, cu atât îi va fi mai mare mângăerea, când se va vedea aproape de scara, care duce la virful cu dor, unde idealul își are lăcașul său.

Omul primitiv ca și înțelepciunea intrupată cērcă, să pătrundă înțelesul vieții; fie care înse o pricepe după modul lui de gândire și după gradul său de desvōltare intelectuală. Er cunoscințele, pe cari ni le câștigăm despre lumea reală, le numim *idei*. Cercând dar fie care să pătrundă sensul vieții, și pe baza ideilor câștigate despre lume, cu ajutorul rațiunii sănătōsă, își croește idealul, care în viața lui întrégă îi va fi stea conducătoare și lucifăr călăuzitor.

De la cunoscința lumii reale prin contrast ne ridicăm, ne nisum a ne crea o lume nouă, o lume de închipuire poetice. În asta lume subiectivă fenomenele din lumea reală ieau o altă formă, mai frumoasă și mai lămurită. Și cu cât ne ridicăm mai sus în sferile sēniue ale idealului, cu atât perdem mai mult terenul realității, și perđindu-l noi trăim o viață ca în poveste, o lume lipsită de miseriile existenței.

„Stă în firea minții omenești nisuința continuă spre ideal.“ Mintea și fantasia tindēnd în continuu spre generalizare, transformă isvōrele realității în concepte mai ample, mai vagi, — le dă ore cum timbrul, nota idealizării. Și isvornul nisuinței spre idealizare stă tocmai în tendința asta a minții de a generaliza și transforma conceptele reale ale lumii vizibile.

Înse nisuințele astea sînt de multe ori împedecate de factori contrari și de aci se

nasce lupta pentru ideal. Și fiind că tendința spre ideal ține viața întrégă, urmēză că viața noastră se afirmă în o luptă continuă. Obosit câte o dată oștenul viteaz își clădește în creer o lume închipuită, în care nu mai vede rășboiul acela așa zicēnd desperat al elementelor, tōte în potriva nisuințelor sale spre ideal. „Obosit de luptele zilei, nemulțămît cu formele vieții sociale, în care dreptatea e un privilegiū, în care respectul binelui și al frumosului e un instrument de desrare a mulțimii inconșiente“, în care ori ce tendință nobilă e nimicită în germenule ei, — omul își crează o lume ideală, în care dreptatea, binele, adevărul, iubirea și virtuțile, tōte să fie prețuite și rēșplătite după convenința. „Și lumea de închipuire, care e sintesa aspirațiilor noastre, ne susține în desfășurarea luptelor vieții.“

„A trăi fără ideal! Dar asta însămnă a nu trăi de loc.“ Îmi vine se asamăn omenii fără ideal cu undele linișcite ale apei. Cum un ușor vînt le mișcă, le leagănă, și apoi le lasă de se perd în întinsul verde, ast fel pe omenii fără ideal, senzațiile lumii acesteia, sbucimările și durerile ei, îi mișcă puțin, îi alintă ușor, îi lasă apoi erăși în starea apatică, în care i-au aflat. Puțin ori mai de loc nu-î influințēză mersul lumii, le privesc tōte cu ochii actualității. Er viitorul e pentru ei o poveste, cum trecutul e o legendă.

„Când te uiți în juru-ți și veđi atâtea ființe, cari se agită în diferite direcțiuni, absolut fără nici un scop; când te gîndesci că viața lor de mîne nu va avea nici un raport cu cea de azi, după cum cea de azi e lipsită de ori ce legătură logică cu ziua de eră, o milă profundă te cuprinde despre nimicirea existenței atător ființe înzestrate cu un creer nēhrănit, cu o natură pasională nedevōltată, cu o inimă a cărei corde tōte nu mai pot fi puse în vibrare prin nimic, afară de împrejurările neînșemnătōre a unei vieți meșchine și banale.“ Și fiind că idealul pentru toți e comun, er căile și cărările, pe cari ne punem ca să-l ajungem, sînt multe și ne staū la îndemână numai voința să avem, urmēză că toți sîntem ore cum datorii a ne nisui, să ne urcăm tot mai sus; idealul tuturor e de a se urca până la virf. E drept că virful acesta așa e de de parte, așa e de sus, în cât în viața asta scurtă ne e imposibil să-l ajungem. Înse cu atât mai adevărat e și aceea, că avēnd noi privirea pururea ațintită spre acel ideal, fie care dintre noi va contribui cu un paș mai mult la mersul înainte al omeniei cătră idealul ei, care e și al nostru.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Datinile Romanilor de la înmormintări în raport cu ale noastre de Gavril Pop canonic, Blaș 1900. Cărticica acēsta de 23 pag. e un mic studiu comparativ asupra datinelor la înmormintări. Costă 20 fil. și se recomandă mai ales studenților din clasele superiōre. O parte din venitul curat, dl autor l'a destinat despărț. Blaș al Asociațiunii.

Posta „Unirii“.

On. V. D. Nu se pot publica în colōnele „Unirii“ ast fel de lucruri. Noi ne respectăm cetitorii.

De lângă Luț. Partea întâiu am lăsat-o, pentru că după cum veđi cestiunea e discutată. La celea scrise poți să-ți faci observările.

On. L. S. în S. Nu credem, că ar fi în interesul respectivei persoane, fōrte onorabile pentru ori cine, — de a se publica cele trimise. Te rugăm nu insista, altceva bucurōs.

Un participant. A sosit prea tārziū pentru numērul acesta. De altcum credem, că n'are tot lucrul atăta importanță, cât să-l mai publicăm. Dacă ar scrie toți, atunci tōtă „Unirea“ ar fi plină de ast fel corespondințe. Dl C. de bună samă nu dorește ast fel de elogii.

Muntele Baişorei. Achităm sem. 1. din an. 1893.
Nevrincea. Achităm an. 1896.
Cucerdea-rom. Achităm an. 1899 și 1900.
Borta. În 28 Dec. 1900 am primit 20 corone, prin cari se achită an. 1899 și 1900 până la 31 Aug. Abia acum am ajuns la rînd.
Beiu. Achităm anii 1899 și 1900.
Silvaşul-rom. (Uioara). Făcea vè merge regulat.
De la Crasna. Restanțiile an. 1893 și 1894 ne-au adus în încurcatură. Primit cele amintite, și achităm anii 1898, 1899 și 1900.
Barul-mare. Achităm an. 1900.
Bilbor. Sintem în rînd până la finea an. 1900, afară de sem. al 2-lea din 1896, carele resteză.
Tîrnova. Primit și achităm an. 1898 semestrul 2-lea și 1899 întreg.
Dr. C. Szombatság. Achităm an. 1898 sem. al 2-lea.

Editor și redactor răspundător:
Aurel C. Domşa.

Inserate.

Cea mai bună și mai acomodată foie beletristică pentru stimabilele dămne preotese și învățătoare. pe cum și pentru gentilele domnişore de la sate și tot omul sciutor de carte este:

„REVISTA ILUSTRATĂ“

foie enciclopedică-literară
 ce apare

de 2-ori pe lună în Şoimus, cu numărăse ilustrațiuni esecutate cele mai multe de cincografal curții imperiale din Viena și costă pe o jumătate de an numai **două corone.**

Este în interesul tuturor abonenților de a face propagandă pentru răspândirea „Revistei Ilustrate“. Cu cât numărul abonenților va fi mai mare, cu atât va apăre Revista mai bogat ilustrată și mai elegantă.

Abonamentul costă numai 2 corone pe o jumătate de an.

Abonamentele se fac de-a dreptul prin mandat postal.

Manuscrisurile și banii de prenumărătiune sînt de a se trimite la administrațiunea „Revistei Ilustrate“ în Şoimus (Sajó-Solymos), posta ultimă Nagy-Sajó.

(3) 3-3

Digestivul

Apotecarului A. Thierry,

este un prav universal, veritabil englez, pentru mistuire și apetit. Neîntrecut la ori ce bôle de stomac, face apetit și ajută mistuirea. Fie care cutie pörtă subscrierea fabricantului și costă, anticipând suma, 3 corone spedit franco. A se adresa la:

Apotheker

A. Thierry's Balsam-Fabrik

in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

La espozițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și de metal a lui

(34) 12-52

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sînt bătute de o lature prin ceea ce sînt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechi, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechi. Mai de parte se recomandă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-ouranturi ilustrate se trimit la cerere grătuit și franco.

Indispensabil și neîntrecut, de un efect sigur.

Marfă universală, export în tóte țerile.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, S. W.

Cea mai bună medicină de casă, cea mai căutată, sigură și pâuă acum necunoscută este

Balsamul Apotecarului A. Thierry,

Căutat în tótă lumea pentru efectul sigur **Contra tuturor bôlelor interne, de piept, plumân, stomac și ficat.** Folosit ca mijloc estern, este cel mai renumit

remediū de tãmăduire a ranelor.

Veritabil numai cu marca de apărare verde, autentic registrată în tóte statele și provădută cu capsula de metal, ce pörtă inscripția: **Allein echt.** — Producție anuală 6 milioane botcane. — 12 botcane micl s'au 6 mari duble, spedate franco **4 corone.** — Un botcan de probă cu instrucțiune și cu sumarul tuturor depositelor din lume **1 coronă 40 fileri.** — Se espedeză numai pe lângă trimiterea anticipativă a prețului.

UNSÓREA-CENTIFOLIE A LUI A. THIERRY

(numită făcătore de minuni), de o putere și efect miraculos. Face ori ce operație superfiuă. Cu această unsóre s-a vindecat un os-scarabeū, ivit înainte de aceea cu 14 ani și declarat incurabil, bôla de ôse și în timpul din urmă un morb gangrenos, greu și vechi de 22 ani, numit **rac.** Are un efect antiseptic și repede la alinarea durerilor; rãcorește și vindecă ori ce fel de rane și arsuri. Înmoie și curată tóte ranele provădute prin impunseturi. O dosă spedită franco costă **1 coronă 80 fileri** după primirea prețului. La comande mai mari scãdamînt.

Producție anuală 100.000 doze.

Pot pune la dispozițiune un archiv întreg de atestate originale din tótă lumea. Imitațiile sã pot încunjura urmãrind cu atențiune fie care botcan, care pörtă inscripția: **Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry.** Cel cari n-au deposit la îndemână, sã se ferescã de falsificãri sau fabricate strãine, și se comande direct, adresãndu-se la:

Apotheker

A. Thierry's Fabrik in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

(Lieferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes.)
 (Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.)

(33) 13-25